

ÚTERSKÝ LIST

dvoměsíčník městečka Úterý • email: utersky-list@centrum.cz

■ Z radnice

**Usnesení ze zasedání zastupitelstva města
Úterý, konaného dne 26.9 2013**

ZM bere na vědomí:

- Kontrolu usnesení z minulého zasedání
- Rozpočtové opatření č.2
- Informaci o možnosti získání dotace na památky MK
- Odstranění bývalé trafostanice v Olešovicích

ZM schvaluje:

- Plán společných zařízení pro komplexní pozemkovou úpravu Úterý a Vidžín
- Rozpočtové opatření č.3
- Prodloužení pronájmu p. Hejskové
- Prodej částí parcel pí. Hřebcové
- Prodej parcely pí. Klencové
- Pronájem parcely p. Bělohavému
- Pronájem parcely manželům Papežovým
- Nový systém odprodeje a vymáhání dluhů za nájmy z městských bytů a ostatních poplatků

ZM ukládá:

- Projednat návrhy na další uspořádání pozemků zastupitelstvem města
- Projednat znovu žádost p. Mastného o koupi parcely
- Zjistit možnost dovozu šterku p. Mastnému
- Zjistit možnost vyčištění kanálu u čp. 35
- Zjistit možnost instalace zrcadla na křižovatce ve Vidžíně
- Zaměřit zahrádky na parcele 630 a sepsat s uživateli smlouvy o pronájmu

Úplné znění usnesení ze zasedání zastupitelstva města je k dispozici na www.mesto-utery.cz

Oznámení

o době a místě konání voleb do
Poslanecké sněmovny Parlamentu České
republiky v obci

Volby se konají ve dnech

25. a 26. října 2013.

Pátek od 14,00 do 22,00 hod.

Sobota od 8,00 do 14,00 hod.

Je stanoven (dle §14c písm. f) zákona)

**1 volební okrsek se sídlem Úterý
čp.1 - radnice**

Pro možnost hlasovat je každý volič
povinen **prokázat svoji totožnost
a státní občanství.**

■ Jubilea a omluva

Marie Honzíková (19.10.)

Stanislava Tučková (26.10.)

Jana Chasáková (28.10.)

Antonie Koutná (10.11.)

Josef Dostál (18.11.)

Anna Janerlová (20.11)

V minulém čísle Úterských listů bylo chybně uvedeno křestní jméno paní Květy Benešové. Redakce se velmi omlouvá a ještě jednou si paní Benešové dovoluje popřát všechno nejlepší k jejímu životnímu jubileu.

Úterská traktoriáda – více uvnitř Listu

■ 5. Úterská traktoriáda

Poslední zářijovou sobotu burácely na kopci u bytovek znovu motory. Konal se tu už pátý ročník Úterské traktoriády. Na startu se tento rok sešlo 84 závodníků, z toho 21 „fichtlistů“. Na trať dlouhou asi 1300 m, vyšperkovanou mnoha zatáčkami, příkrým stoupáním, prudkým klesáním a již tradiční velkou blátivou louží se první borci vydali krátce po jedenácté hodině. Po prvním kole strojů v oficiálních kategoriích následovaly soutěže čtyřkolek, terénních automobilů, bugatek, tříkolový závod fichtlů a stíhací závod mezi buggy a dvěma motokrosovémi stroji. Po druhém kole, které se jelo v opačném směru, zase velký zájem diváků přilákala přetahovaná mezi pásovým DT-75 a Škodou 180.

Nejen díky krásnému počasí celé akci přihlíželo obrovské množství diváků, tradičně nejvíc jich obklopovalo louži v dolní části trati. Někteří stáli tak šikovně, že si část bláta odnášeli s sebou domů na svých svršcích. I přes pár technických karambolů (jeden převrácený tovární traktor, jeden domácí netraktor, dvě uražená kola, jeden prasklý disk čtyřkolky) nedošlo během závodu k žádnému zranění. Traťový rekord zaznamenal letos Pavel Beránek s buggy, který první kolo absolvoval v čase 2 min 19,64 s.

Za hladký průběh letošní traktoriády je nutné poděkovat také těmto sponzorům: HBR Teplá, EBK Eret-Bernard, D-plus, Střechy Koutný, Chodovar, Strom a Úněšovský statek. Zvláštní poděkování patří panu

Bohuslavu Dvořákovi za svolení s využitím pozemků. A největší dík náleží bezesporu hlavnímu organizátorovi soutěže Zdeňku Škardovi, bez něhož by se tato akce asi vůbec nekonala.

A jak to nakonec dopadlo na stupních vítězů?

Kategorie tovární výroba traktory:

– do 2 válců:

1. J. Diviš, 2. J. Brückner, 3. P. Soukup

– 3 a 4 válce:

1. S. Karásek, 2. M. Vlažný, 3. R. Kratochvíl

Kategorie garážová výroba traktory:

1. M. Štrér, 2. P. Cízl, 3. J. Pančík

Kategorie garážová výroba netraktory:

1. P. Kána, 2. J. Škrle, 3. V. Došek

Kategorie frézy:

1. M. Holota, 2. J. Šmatlák

Kategorie čtyřkolky:

1. T. Kamínek, 2. Radek Šulc, 3. Robin Šulc

Kategorie terénní vozy:

1. J. Eret, 2. R. Kozák, 3. M. Vlažný

Fichtly:

1. J. Sekyrka, 2. S. Kincl, 3. K. Mudra.

Nejen vítězům, ale všem, kteří úspěšně dojeli, blahopřejeme!

Podle slov jednoho z borců, který se zúčastnil všech pěti dosud proběhlých traktoriád v Úterý, je trať každým rokem delší a náročnější, takže se budeme spolu se všemi závodníky i spokojenými diváky těšit na další ročník.

KV

■ Seriál – občanská sdružení Národní geopark GeoLoci

Na území okresu Tachov a městečka Úterý byl ministrem životního prostředí ČR v dubnu 2012 vyhlášen Národní geopark GeoLoci. Přípravy jeho vzniku se datují až do roku 2002.

Termín geopark označuje území, které poskytuje obraz o geologickém vývoji Země a ukazuje vliv místního přírodního bohatství na ekonomický a kulturní rozvoj společnosti. Institut geoparků u nás nevychází z legislativy. Geoparky vznikají na základě dobrovolné iniciativy různých subjektů v daném území, v úzké spolupráci se státní ochranou přírody.

Tak vznikl i Národní geopark GeoLoci – v období 2004 – 2006 se spojilo několik obcí, neziskových organizací (mezi nimi i Úterské občanské sdružení Bart) i aktivních jednotlivců a v roce 2007 založily obecně prospěšnou společnost GeoLoci, která má za úkol koordinovat rozvoj geoparku na našem území. Geopark GeoLoci od počátku vzniká v návaznosti na podobné iniciativy v Karlovarském kraji a v Bavorsku – dohromady tak tvoří partnerství nazvané Česko-Bavorský geopark. V roce 2012 se náš region zařadil mezi čtveřici Národních geoparků, které vyhláší ministr životního prostředí.

Cílem Národního geoparku GeoLoci je představit široké veřejnosti kouzlo místní krajiny, spoluvytvářené geomorfologickými procesy a následným působením člověka, zachyceném v pozůstatcích po hornické a důlní činnosti, ve využití místních hornin ve stavitelství a v umění nebo ve stopách dějinných událostí.

Z geologického hlediska můžeme v okolí Úterý nalézt pozůstatky po rýžování a těžbě

zlata, ale také několik minerálních pramenů, nebo dlažbu úterského náměstí. Součástí geoparku je také naučná stezka, vyprávějící o místní historii a architektuře.

Štola v Michalových Horách

Národní geopark GeoLoci pořádá také řadu aktivit – výlety s průvodcem, besedy, exkurze apod. V letošním roce byly vydány informační letáky, průvodce po geologických zajímavostech a další informační materiály. Celé území bylo také osazeno informačními tabulkami s tzv. QR-kódy a bee-tagy, které slouží jako odkazy na webové stránky s dalšími informacemi o jednotlivých lokalitách – stačí je vyfotit „chytrým“ telefonem. V loňském roce uspořádal geopark první ročník festivalu živého umění ve volné krajině pod názvem „Krajina žije!“. Mezi Dolními Polžicemi a Konstantinovými Lázněmi vyrostlo šapitó, ve kterém mladí umělci týden připravovali divadelní inscenaci „LES“ inspirovanou místní přírodou. Na závěr vystoupil Jaroslav Dušek s autorským představením „Čtyři dohody“. Letos se festival „Krajina žije!“ odehrával mezi Planou a Chodovou Planou, kde v remízku zvaném „U Madonky“ tvořili mladí krajinní architekti umělecké instalace z přírodních materiálů inspirované land-artem. V příštím roce se festival zaměří na tanec, hudbu nebo zpěv a uskuteční se zase na jiném místě v regionu...

Více informací o Národním geoparku GeoLoci najdete na www.geoloci.cz.

Jan Florian

REGIONÁLNÍ
MUZEUM
NECTINSKA

srdečně zve 8.10. 2013 v 17.00hod na
**vernisáž výstavy
PAPÍROVÝCH MODELŮ**

**Tvorba
Jakuba Bayera 8-15 let**

**Výstava potrvá do 30.11. 2013
a je pro malé i velké.**

- HRADY, ZÁMKY
- ZEMĚDĚLSKÁ
TECHNIKA
- LODĚ
- AUTA A VETERÁNY
- MODELÝ Z ČASOPISU
ABC
- OSTATNÍ

■ Výlet do malebné krajiny Kapelteichu okolím Kapelbachu

Obyvatelé Plzeňského kraje se jen tak nedají nachytat na otázku: „Kde pramení Berounka?“. Co kdybych vám řekl, že Úterský potok také nepramení, jelikož se hned jako zmíněná Berounka stává tokem. Budete si myslet, že jsem se zbláznil, ale je to tak. Podle staré německé mapy z roku náš potok dostává své jméno až s mostem na autobusovém nádraží v Úterý. A jak se jmenuje

tento potok dále směrem k prameni? Od zmíněného mostu nese jméno Kapelbach podle kaple (kostela) sv. Blažeje na břehu Branišovského rybníka. Tento rybník se jmenoval Kapelteich.

Podél toku Úterského potoka se vydáme i v příštích číslech Úterského listu.

Josef Kabeláč

Víte, kde se nachází tento motiv?

■ Hledání identity v Úterý

Poslední květnový den se v našem hostinci konala neobvyklá akce, spolupřátel redakcí Úterského listu. Kočovní konference na téma „Česká identita – mýty a skutečnost“ přivedla do sálu kolem padesáti místních i přespolních.

Debatu rozpoutala moderátorka Jana Hradilková a známá socioložka Jiřina Šiklová. Po vesměs obecných diskusích na téma doby pobělohorské, rukopisů a národního obrození jsme se dostali k problematice současné identity obyvatel našeho regionu.

Tu nejvíce formovala poválečná historie a související dějinné zvraty, které způsobily, že v našem regionu se „doma“ cítí každý trochu „jinak“. Předchozí generace žily povětšinou každá jinde a jen málokdo může říci, že jeho rodina pochází odsud. Historie i důvody přistěhování jednotlivých rodin do Úterý jsou rozličné a mnohdy spletené. O to zajímavější byla debata, která se následně rozproudila. Velmi zajímavé bylo poslouchat příběhy těch, kteří v Úterý nebo v okolních obcích žijí

nejdéle. Někteří z nich vůbec poprvé veřejně promluvili o svém vztahu k obci a o pohnutých událostech, které zde zažili. Bylo to snad poprvé, kdy jsem v našem městečku slyšel mluvit někoho tak otevřeně a smířeně o jeho minulosti.

Byl bych rád, kdyby se v takových debatách pokračovalo, protože pomáhají nalézt identitu místa i nám, kteří jsme se sem přistěhovali v posledních letech. Snad někdy v zimních měsících najdeme čas a sejdem se opět spolu s účastníky Kočovní konference, nebo i sami a pobavíme se otevřeně o minulosti i současnosti života v našem městě a regionu. Děkuji všem.

Jan Florian

P.S.: Další postřehy z diskuse a návštěvy regionu lze nalézt na blogu Jany Hradilkové <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/jana-hradilkova.php?itemid=20403> a také v jejím videoportrétu v projektu Učíme se příběhy: <http://www.ucimesepribehy.cz/pribehy/jana-hradilkova>.

■ Viždín už je pryč

V předchozím čísle upozornil náš spolupracovník na chybu v názvu Vidžina na dopravní značce na silnici z Úterý na Teplou. Několik let byli motoristé směřováni do Viždína namísto do Vidžína. Možná i díky tomuto článku se ceduli podařilo v mezičase vyměnit a nyní je již název správně.

Paradoxně ale nastala jiná úsměvná situace a to v uvedení informace o vzdálenosti Vidžína. Při cestě z Úterý na Teplou šipka ukazuje 4 km, při cestě z Teplé 6 km.

Jan Florian

■ Jak to bylo v roce 1994, aneb rozhovor s restaurátory

Detail nástěnné malby na fasádě Měšťanské besedy v Plzni

S restaurátory, akademickými malíři Jiřím Matějčkem (M.) a Milanem Kadavým (K.), jsem se seznámila v Manětíně, kde oba v současné době dokončují práce na nástropní fresce ve vstupní hale zámku. Restaurátorství je krásný obor a navíc, když mi prozradili, že pracovali na obnově úterské radnice, požádala jsem je o rozhovor pro náš Úterský list.

Co vše je na úterské radnici vaše práce?

M.: Dělal se celý malovaný strop, byla to replika podle dochovaného fragmentu. My jsme zrestaurovali myslím 4 desky a jeden trám a podle toho jsme udělali rekonstrukci celé plochy. Dál jsme malovali úterský erb a nápis radnice.

Takže jste malovali na nové dřevěné trámy a desky?

M.: Ano. Snažili jsme se tou malbou alespoň přiblížit to, co tam kdysi bylo.

Kdo rozhodl, aby se to tak provedlo?

M.: Památkový ústav. Byli jsme jim pověřeni, abychom udělali restaurování a rekonstrukci stropu. Bylo to v září 1994, za pana starosty Miloše Říhy. Nechal nás bydlet přímo na radnici a bylo s námi slušně zacházeno.

Bylo na té práci něco výjimečného?

M.: Museli jsme na ten úplně prázdný strop v šedookrovém nátěru rozvrhnout ornamentiku, což v té ploše nebyla zase taková legrace, aby to všechno sedělo.

Restaurátorství se většinou vnímá jako

jako proces opravy nějaké historické památky. Jak vnímáte fakt, když se dělá úplně nová rekonstrukce, tak jak je tomu právě například v Úterý?

M: Restaurátor musí umět malovat. Když chybí část malby, tak je jí třeba doplnit. A ne jen ornamentální malbu, jako u vás v Úterý, ale i figurálku.

K: Ptala jste se na doplňování a rekonstrukce. To je v podstatě věc určitého názoru i doby. V současnosti je tendence nedoplňovat, nedělat rekonstrukce, ponechat jen to, co je zachované a zakonzervovat. Kdežto v minulosti byly rekonstrukce běžnější, doplňovaly se větší celky. Třeba na Pražském Hradě je rekonstrukce nástěnných maleb v Lobkovickém paláci. No a v Úterý se rozhodlo, že se malby doplní, aby ten prostor byl exklusivní a reprezentativní, aby tam nebyl jen holý, bílý strop. Měl to být víceúčelový sál, kde se budou konat svatby atd. Já myslím, že je to v pořádku. Odborník pozná, že to je kopie nebo replika a laik se nad tím asi nezamýšlí. A vypadá to dobře.

M.: Stejný důvod byl, proč se tam udělala malba historizujícího erbu.

Mluvili jste o tom, co všechno by měl zvládnout dobrý restaurátor. Co mi poradíte, kdybych byla majitelkou cenného obrazu a chtěla bych ho zrestaurovat? Jak dopředu poznám, že restaurátor provede práci dobře?

M.: Kdybych já byl majitelem toho obrazu, tak bych se obrátil na Památkový ústav a řekl bych jméno toho člověka, o kterém uvažuji. Nebo bych se jich přímo zeptal, kdo jim připadá pro tu věc nejvhodnější, koho doporučí. Možná, kdybyste se stala majitelkou objektu například v Úterý, kde je plno historických objektů, tak by bylo možné, že byste mohla objevit malované záklopové stropy. Ty tam v Úterý určitě máte – a ne jeden!

K.: V té hospodě jsou přece schované. V přízemí, ve výčepu. Ten dům je jinak zdevastovaný různými přestavbami. A také na náměstí jsme viděli řadu malovaných stropů.

V takovém množství je to výjimečné!

Jak jste v Úterý jedli?

M.: Chodili jsme do školní jídelny. Nebo jsme si kupovali v obchodě rohlíky. Večer jsme chodili do té strašné hospody. Já jsem sice v té době ještě kouřil, ale stejně ten čoud nesnáším. Ty večerní doušky kouře..., tam se nedalo dlouho sedět. Tím ale nechceme pomlouvat vaši hospodu. Rádi vzpomínáme na výbornou kachnu se zelím u starostů, kam nás pozvali.

Bylo něco nečekaného, s čím jste se při práci v Úterý setkali?

K.: Když jsme dokončovali práci v sále na stropě, najednou vidíme u podlahy takový bílý bochánek. Nejdříve jsme si mysleli, že je to snad stavební pěna. Tak jsme do toho šťouchli a zjistili, že je to krásná plodnice dřevomorky. Oznámili jsme to starostovi, ten byl celý nadšený. Čili museli už hotový strop kompletně sundat a všechny kapsy ve zdech od nosných trámů vyčistit. Asi jim předtím dodali už napadené dřevo, nebo tam něco zůstalo ve zdivu. To se těžko pozná.

Takže když jste malovali strop, vám vlastně zrušili podlahu?

M.: Ano, asi na měsíc jsme museli práci přerušit, než udělali strop nově.

To byl jeden takový zážitek. A další byla ta vaše výborná voda. Poradili nám, kam máme jezdit pro vodu, Reitenbergerův pramen, to bylo úžasné. Dělal nám dobře na žaludek a zažívání.

Jiný mohutný zážitek ze září roku 1994 bylo, že začaly růst houby. Nádhera. Někdy jsme na ně chodili po práci, vzali jsme krabici, dojeli směrem k prameni a za chvíli jsme ji měli plnou hnědých hříbků. Po večerech jsme je sušili.

Hodně pracujete v západních Čechách (radnice ve Stříbře, kostely v Horšovském Týně a Kladrubech, Chlum sv. Máří, Plasy, Cheb atd...). Čím to je způsobeno?

K.: Ano, do roku 2000 jsme tady dělali hodně. Tenkrát se dělalo přes Český fond výtvarných umělců a restaurátorskou ko-

misí. A přes Památkový ústav v Plzni jsme dostávali další a další práce. Pak to pokleslo.

M.: V poslední době jsme v tepelském klášteře restaurovali soubor obrazů a nějaké obrazy v Horšovském Týně. A teď po dlouhé době Manětín.

Co Vás tady v západních Čechách nejvíc bavilo? Na co jste pyšní?

M.: Měšťánská Beseda v Plzni. Na fasádě jsou secesní malby, figurální kompozice ze společenského života v Plzni. Tyto malby zmizely někdy počátkem šedesátých let a v roce 1994 vznikla vůle je obnovit. Jedná se o dva pásy. Horní pás se částečně dochoval a byl pouze zrestaurovaný, spodní se kompletně obnovoval. To znamená, že tam byla udělaná nová omítka, na tu byly překresleny ony figurální kompozice, které se zachovaly pouze v akvarelových návrzích a které jsme dostali k dispozici. V jedné tělocvičně jsme návrhy překreslili na velké pauzy (poloprůhledný papír). Potom bylo vyzlaceno pozadí maleb plátkovým zlatem a pak jsme přišli my a namalovali jsme ty figurální kompozice malbou secco (na suchou omítku) vaječnou temperou. Před rokem jsem se tam byl podívat a malba drží dobře. Byla to celkem výzva. Figury jsou sice jen do pasu, ale v nadživotní velikosti. To také nemělo s restaurováním nic společného. Znamenalo to sednout si před bílou plochu a vytvořit kresbu. Pak už to bylo zřetelnější, ale vše namalovat a nepocákat zlaté pozadí, udělat správně všechny proporce, to bylo náročné.

Naštěstí nám to s kolegou, to chci zdůraznit, profesně klapalo.

Jak dlouho jste na Besedě pracovali?

M.: Měsíc až dva. To se nedá dělat dlouho. Musí to tzv. „odsejpat“.

Jak jste přišli na to, že chcete být restaurátoři?

K.: To bylo složité. Já jsem se k tomu dostal postupně. Nejdřív jsem se vyučil na truhláře, pak jsem studoval Střední umělecko-průmyslovou školu u profesora Crhy, obor užitá malba v architektuře a scénografii a pan

profesor byl zároveň restaurátor. Tenkrát mi dal úkol mu pomoci s restaurátorskou prací na nástěnných malbách a to mě oslovilo. Pak jsem dělal zkoušky na Akademii, nevzali mě, samozřejmě. Poté jsem šel na vojnu. Během vojny jsem dělal ještě dvakrát zkoušky, vzali mě až po vojně, napočtvrtě.

M.: U mě to bylo trochu jiné. Já pocházím z rodiny, kde oba rodiče byli akademičtí malíři, tak mě to prostředí formovalo a byl jsem k tomu směřován. Ale vnitřně, nebýt rodičů, bych usiloval o medicínu. Protože mám potřebu dělat samaritána a protože manuálně nejsem levý, tak bych se hodil na ortopedii. Mým koníčkem byla anatomie. Moje máma ale chtěla, abych byl umělec, tak jsem nakonec uposlechl, co se týkalo střední školy a šel jsem na grafickou průmyslovku. Alespoň jsem se vymkl představě rodičů, že budu nevázaný umělec – je ze mě opravář. Nemám zas takovou potřebu se projevovat fantazií, je mi to takto bližší. Na Akademii jsem se dostal napodruhé a vojně jsem unikl tím, že jsem studoval na jazykové škole němčinu.

Vaše práce bývá někdy i fyzicky náročná, co vám dalo v tomto smyslu zabrat?

M.: Tak třeba právě Úterý bylo dost náročné na krční páteř. Já tím, že jsem vysoký, jsem si mnohokrát narazil hlavu o nízké lešení. A nedávno jsem zjistil, že mám z toho pohmožděné krční obratle. A také některé používané chemikálie jsou prudece jedovaté.

Stále vás restaurování baví?

K.: Zatím jo. Musí nás to bavit, vzhledem k těm překážkám, co jsou nám v poslední době kladené, by se to ani jinak dělat nedalo.

Co to je za překážky?

K. a M.: Administrativa.

K.: Hrozně papírování. Než se dostanete k vlastní práci, tak je to boj s úřady, pořád něco sepisujete, nebo někde soutěžíte (výběrová řízení), pořád vás kontrolují různé úřady. Když se dostanete k vlastní práci, tak to je odměna. Restaurování je zajímavá práce, zvlášť, když se něco objevuje. Nebo

máte dobrý pocit, když zachráníte věc, která byla takzvaně před smrtí a najednou zas plní službu. To je hezký pocit. Ale než se k tomu pocitu dopracujete přes tu mašinérii, která je čím dál silnější... Dvě třetiny času strávíte u počítače a pořád mailujete a sepisujete.

Mohli byste našim čtenářům přiblížit vaši současnou práci tady v Manětíně?

M.: Vyčistili jsme strop ve vstupní hale, kde bylo usazené značné množství nečistot. Strop je zabezpečený, aby nespadol, zatmelili jsme největší praskliny, teď retušujeme. Takže když se návštěvníci přijdou podívat, uvidí tu malbu téměř v té světlosti a intenzitě, jak byla původně namalovaná.

Máte vyhlédnutou nějakou práci, o kterou byste hodně stáli?

K.: Měli bychom zájem pokračovat tady v Manětíně na odkrytí a zrestaurování nástěnných fresek, které se nacházejí přímo tady v této hale na zdech pod vrstvou nátěru.

M.: Velice rádi bychom příští rok tuto práci dostali. Jsou tu na nás hodní a dobře se nám tady dělá.

Tak vám přeji, ať vám tato zakázka vyjde a děkuji za rozhovor.

Kamila Kozáková

■ Anketa

Tentokrát jsme se ptali chalupářů, Tomáše Štajnce a Michaela Aksmana.

Co se vám na Úterý líbí a co tady máte rádi?

Líbí se nám charakter malého romantického městečka se zachovanou architekturou a urbanismem, celková atmosféra, lidi, okolní příroda. To samé samozřejmě platí o Olešovicích.

Máte nějaký pozitivní zážitek z poslední doby, co se povedlo?

Je příjemné, že oba dva jarmarky si udržují stálou úroveň a rozsah, pak zvonění kostelních hodin v Úterý i kapličky v Olešovicích.

Co byste rádi v Úterý změnili?

Bylo by dobré, kdyby se našel investor

a v Úterý nebo Olešovicích se realizoval pension pro „kolochtivé a běžkuchtivé turisty“, chybí zde větší využití prostředí místa a jeho okolí v návaznosti na region a tím možnost práce pro místní obyvatele.

Představte si, že by v Úterý zase mohly vzniknout pivovary, mlýny, pila, koželužna, atp. Jakou výrobu byste zavedl a proč?

Odpověď je částečně v předešlé otázce. Malý místní pivovar by asi byl dobrý nápad, pro podporu turistiky, ale jestli zde má historické kořeny, nevíme. Pila nebo mlýn by asi zvýšil provoz těžkými auty, myslíme, že dřevo a blízký kamenolom stačí. koželužna je asi již překonána, místo ní by byl krásný rodinný pension.

ČSCH ZO NEČTINY

pořádá

PODZIMNÍ VÝSTAVU

JARMARK

Firmy a prodejci, kteří mají zájem o účast, se mohou přihlásit na tel.:

Lenka Zemličková

728 436 899

Miluše Chlupová

603 330 191

Zpráva pro prodejce:
STÁNEK JE NUTNÝ !!!

dne 19. října 2013 od 8.00 do 16.00 hod na Hradě Nečtiny

Výstava králíků, drůbeže a holubů

Výstava ovoce, zeleniny a květin

Prodej ovocných stromků a růží

Prodej kuřic, kachen a hus

Výstava a prodej malé mechanizace

Prezentace včelařů a kynologů

Vystoupení Butlerových dragounů

K občerstvení – skopový a vepřový guláš

K dobré pohodě přispěje hudbou Václav Žákovec

■ Pozemkové reformy: rozhovor s Klárou Salzmann

V minulých číslech jsme publikovali několik příspěvků na téma probíhajících pozemkových úprav.

S ohledem na to, že někteří účastníci nebyli zcela spokojeni s jejich průběhem, rozhodli jsme se hledat příklad odjinud a získat tak inspiraci pro lepší přístup k pozemkovým úpravám.

Přinášíme rozhovor s Klárou Salzmann, krajinářskou architektkou, která se účastnila jako odborník a občan příprav pozemkových úprav v obci Spálené Poříčí.

Ve Spáleném Poříčí máte zkušenost s pozemkovými úpravami, které jsou již patrně ukončené. Jak byste charakterizovala dobře provedené pozemkové úpravy? Co vnímáte jako hlavní přínos dobře provedených pozemkových úprav?

Pozemkové úpravy ve Spáleném Poříčí právě probíhají, z deseti katastrů je ukončen jeden, v procesu jsou další tři.

Dobře provedené pozemkové úpravy znamenají především narovnání křivd z minulosti, hlavně po zestátnění a neoprávněných konfiskacích.

Dále by se pozemkovými úpravami měly vyjasnit vlastnické vztahy na všech pozemcích, což v praxi znamená, že již by dále neměly být v katastru obce pozemky nikoho. K tomu, aby pozemkové úpravy v obci dobře dopadly z pohledu zájmu občanů a krajiny, musí obec vědět, o co jí jde, co sleduje a musí být na pozemkové úpravy připravena. V první řadě musí mít dostatek obecních pozemků, aby mohla v případě nutnosti směřovat za ty pozemky, o které má zájem, a v druhé řadě musí mít jasno v koncepci krajiny.

Proces pozemkových úprav obnáší jednání mnoha stran s různými zájmy. Myslíte si, že existuje způsob, jak takové

jednání úspěšně a v relativně krátké době provést?

Samotný proces pozemkových úprav je poměrně zdoluhavý a má svoje zákonitosti. Začíná zaměřením skutečného stavu, analýzou dnešního stavu a následně pokračují jednání o vzájemné domluvě. Z pohledu obce je velmi důležité, aby uměla definovat svoje potřeby již před zahájením pozemkových úprav, k tomu slouží tzv. Plán společných zařízení. Začít přemýšlet o koncepci krajiny, když jsou pozemkové úpravy již zahájeny, je již dost pozdě.

Základem pro Plán společných zařízení je územní plán, který by měl obsahovat i koncepci uspořádání krajiny. Dle současné metodiky však problematika krajiny není v tomto dokumentu dostatečně zpracovaná tak, aby vyhověla potřebám pozemkových úprav. Ve Spáleném Poříčí byl vypracován Plán obnovy krajiny, který se velmi dobře osvědčil při Pozemkových úpravách. Plán obnovy krajiny byl vypracován společně s občany tzv. veřejným plánováním. Fakt, že Plán obnovy krajiny byl vypracován v předstihu a ve spolupráci s občany, způsobil, že dále nenastaly žádné komplikace a problémy ze strany občanů.

Ida Kaiserová

POZVÁNKA

Úterský list si Vás dovoluje pozvat na diskusi:

Jak na pozemkové úpravy

v debatě vystoupí:

Klára Salzmann
krajinná architektka

zástupce firmy
Geodézie Český Západ

termín: 5. 11., 18:00

místo: Úterý, salonek v hostinci

■ Vyjde kniha o nejslavnějším úterském rodákovi

Na podzim letošního roku se chystá vydání knihy „Opat Karel Reitenberger, zakladatel Mariánských Lázní“. Kniha pojednává o pohnutých životních osudech Karla Kašpara Reitenbergera, který se narodil roku 1779 v rodině úterského pekaře (v domě na náměstí s dnešním čp. 91), právě před 200 lety se stal opatem tepelského kláštera a v této funkci se významně zasloužil o založení a rozvoj Mariánských Lázní. To mu však kromě uznání přineslo také nepřátelskou reakci jeho názorových protivníků, kvůli níž prožil celých posledních 33 let svého života v exilu ve Wiltenu u Innsbrucku.

Jedná se o překlad stejnojmenné knihy Benedikta Brandla z roku 1930, doplněný o vysvětlivky k pojmům, které dnešnímu čtenáři již nejsou povědomé, a o několik nových fotografií. V knize se dočteme mnoho zajímavého nejen o Reitenbergerově životě a názorech, ale také o historii Úterý, místních zvycích a různých jiných reáliích života před dvěma stoletími.

Publikaci vydává Úterské občanské sdružení Bart společně s Místní akční skupinou Náš region v edici Venkovské baroko.

Tomáš Kaiser

výlet za humna

Tentokrát:

TEPELSKO PODHORNÍ KYSELKA

Program: **9.30 odjezd** z nám. Jiřího z Poděbrad
10.00 zahájení akce v Teplé u příležitosti

slavnostního zpřístupnění Podhorní kyselky

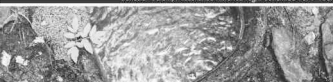
Cena: 30,- Kč, občerstvení zdarma, návrat kolem 15.30
Nutná závazná rezervace v Infocentru Toužim

28. října
9.30 hodin

www.krajzivychod.cz

**DEN ŽIVÝCH
VOD**

Motto: "...cokoliv Teplé v křesťanství dává, ať v domcích, sádkách nebo lesích, u nás i mimo cesty, je tak přepychově kyselkami, že je nelze spočítat..."
Bohuslav Bobán, Miscellanea historica regni Bohemiae 1679-1687

TEPLÁ

v pondělí

28.10.2013

v 10.00 hodin
na Masarykově náměstí
v Teplé

U PŘEDNÍKŮ KRAJE ŽIVÝCH VOD
a VÝCHOZÍM KVOČ O HOŘKOVSKÉ CENY
a OKROUŽENÍ ZDARMA

10.00 slavnostní zahájení akce
v Teplé před MČJ
10.30 zahájení zahradby po trase
KŘEPKOVICKÁ KYSELKA

**ORIONA
PODHORNÍ
Kyselka**

SLUŽEČNÝ PRAMEN

11.30 slavnostní zpřístupnění
Podhorní kyselky
13.00 občerstvení v Kulturním domě v Teplé
okrasení srovnávacího květin
prohlídka regionálních filmů

Pověst

Dobrý den,

Úterské listy mě mile překvapily. Hlavně sekce pověsti. Nechci být člověk, který jen mávne rukou a řekne si: „Proč bych se tím měl zabývat?“. Chci vám vyprávět příběh, který jsem se dozvěděl od lidí, kteří zde dlouho žili. Nevím, jestli se to dá označit jako pověst, ale nikdo z nás v té době nežil, takže se pravdu nikdy nedozvíme....

Osud tomu chtěl, že jsem se octl zde v Úterý a vyslechl pověst, kterou bych vám rád vyprávěl. O krásném prstenu v zobáku černého havrana a o stromu, který roste do země. Je tomu už hodně let, kdy tu stával veliký statek a v něm sloužila velmi krásná děvečka. Paní statku byla velmi bohatá, ale ne moc pohledná. A jak to tak je už od začátku lidského pokolení, lidé si závidí. Někteří peníze, jiní štěstí nebo krásu. Jednou z příčin vzniku této pověsti bylo, že paní své děvečce její krásu záviděla.

Každé ráno otevírali na statku všechna okna a vítali slunečný den. Až jednoho dne se ztratil moc vzácný prsten. A podezření paní padlo na krásnou děvečku, která měla přístup do téměř všech částí statku. I když byla děvečka chudá, tak by jí nikdy ani nepřišlo na mysl něco odcizit. Ale paní statku byla o její vině přesvědčena a děvečce poručila, aby prsten přinesla.

Děvečka se snažila obhajovat, ale bylo jí to málo platné. Na statku pomáhalo sice mnoho lidí, ale ani jeden se ubohé děvečky nezastal. Nejbližší přátelé věděli, že by žádné špatnosti nebyla schopná, ale nahlas přesto nikdo nepromluvil. Všichni se báli, aby je paní s krádeží prstenu nezačala spojovat a třeba je pak i neobvinila. Paní statku si stála za svým a děvečce nezbylo než se pokusit najít prsten a očistit své jméno. Ale ze strachu jí ani tehdy nikdo s hledáním nepomohl. Paní statku postupně docházela trpělivost. Tak se rozhodla k ráznému kroku a dala vyhlásit, že jestliže se prsten nenajde do úplňku, nedostane nikdo zapláceno. Od té chvíle

všichni začali hledat. Ale protože žádný důkaz ani stopu nenašli a nikdo si nemohl dovolit nepřinést peníze domů, rozhodli se, že děvečku obětují. A tak paní statku zpravili o tom, že vzácný prsten ukradla děvečka a oni ostatní jsou neviní. Paní statku vynesla nad ubohou děvečkou rozsudek – děvečka bude o dalším úplňku popravena. Jakmile se to dozvěděla děvečka, rozhodla se k poslednímu zoufalému činu. Vyšla na kopec za statkem a zasadila tam strom.

Druhý den na to místo zavedla paní i všechny lidi ze statku. Nesnažila se je přemlouvat, dobře je znala, věděla, že by to nemělo smysl. Pouze ukázala na zasazenou větévku a se slzami v očích tiše řekla: „Dávno už vím, že jste mě všichni odsoudili, ale já jsem prsten nevzala. Bůh je mi svědkem a pomůže mi očistit moje jméno. Jestliže tento strom vyroste kořenem nad zem, jsem nevinna.“ Dav se začal nahlas smát, nikdo tomu nevěřil, ani paní statku.

*záběr z animovaného filmu od Jessicy Cope pro skladbu
The Raven that Refused to Sing od Stevena Wilsona*

Po popravě děvečky se na celou věc pomalu zapomínalo. Až o mnoho let později si jednoho letního dne jeden dřevorubec všiml havrana, který krouží nad statkem a v zobáku drží prsten. Začal sledovat, do jakého hnízda havran poletí. Havran ho dovedl až k podivnému stromu, který jako by rostl obráceně. Když ho dřevorubec porazil, našel pod ním ztracený prsten a odnesl ho paní statku. Ta si ho se slzami v očích od dřevorubce vzala

a nechala se ihned ke stromu dovést. Poznala, že vše, co mladá děvečka řekla, byla pravda. Nevzala prsten a strom proto vyrostl kořenem na povrch. Klekla si před něj a prosila boha o odpuštění za svou závist, která děvečce zmařila život.

Na závěr bych chtěl říct, že nevím, co je všechno pravda. Ale havrana s prstenem má město Úterý ve znaku a strom, který roste u kostela, se dost podobá kořenu.

Jsem rád za místní noviny a přeji jim hodně spokojených čtenářů.

Milan Bartošek

■ Public art (téměř) v Úterý

Již v červnu dorazila do redakce zpráva, že „v Úterý vznikl nový obraz Úterý“. Zaslanoou fotodokumentaci i s komentářem autora nyní rádi uveřejňujeme.

Před 32 léty jsem na tento domek namaloval obraz krajinky s lesem, posedem a jelenem (pan Dvořák je myslivec). Už to bylo vybledlé, tak mě požádal o úterský motiv. Maloval jsem to týden, cca 25 hodin. Spokojenost na obou stranách.

děkuji DJ Sulda

**Geodetické práce včetně přípravy podkladů pro pozemkové úpravy
Geodezie Český Západ, info@geodezieCZ.cz, tel:374 787 544**

■ MAS Náš region

Pozvání na akci

Srdečně vás zveme na další ročník oblíbené a tradiční akce Den živých vod. Po osmi letech se vracíme do Teplé, kde jsme v roce 2006 navštívili v té době ještě neobnovené kyselky a prameny. Například to byl Reitenbergerův pramen či Křepkovická kyselka. Po osmi letech budeme bilancovat, jak se pokročilo s Naučnou stezkou Krajem živých vod v okolí města Teplá. Mezitím proběhly úspěšné úpravy v těchto městech a obcích: Mnichov, Otročin, Bochov, Nová Ves, Bečov, Ovesné Kladruby a Teplá.

Den živých vod pořádá Místní akční skupina Náš region od roku 2006 a jde o společenskou poznávací akci, která vždy představuje nově obnovené minerálky či jiné přírodní unikáty na území MAS, převážně potom v CHKO Slavkovský les. Na akci bude vypraveno několik autobusů, které budou účastníky vozit po jednotlivých zastaveních letošního Dne živých vod.

Centrum u Kašpara

Ledaskdo si již mohl všimnout, že se v místní části města Úterý ve Vidžíně pracuje na opravě bývalého hostince, domu č.p. 50. Dům opravuje Místní akční skupina Náš region a výsledkem stavebních prací bude takzvané komunitní centrum. Ponese název

po místním rodákovi Karlu Kašparu Reitenbergerovi – Komunitní centrum u Kašpara. Rekonstrukci se podařilo rozjet díky schválenému projektu spolupráce, který je financován z prostředků Programu rozvoje venkova. Cílem je vybudování místa, které bude nabízet prostory pro mimoškolní aktivity dětí z celého regionu, ale také pro semináře a kurzy pro dospělé. Dům ve Vidžíně leží téměř uprostřed území MAS Náš region a je tak stejně dosažitelný pro všechny členské obce a jejich organizace i spolky. Projekt „Regionální centra setkávání u Haranta a Kašpara“, v jehož rámci se objekt opravuje, vychází z dlouhodobé potřeby vytvořit v severozápadní části Plzeňského kraje vhodný prostor, kde by se mohly soustředit komunitní aktivity z celého širšího regionu. Hlavním hnacím motorem rekonstrukce je snaha na svém území nalézt zázemí pro pořádání či spolupřádání kulturních, společenských i vzdělávacích akcí.

U domu ve Vidžíně je v první etapě rekonstrukce plánována kompletní oprava přízemí a opěrné zdi za budovou, v druhé etapě pak rekonstrukce bývalého krámu a poté ve třetí etapě oprava vnější fasády, oprava střechy a rekonstrukce druhého podkrovního patra.

Kateřina Kolářová, MAS Náš region

■ Velká vánoční soutěž

Redakce Úterského listu vyhlašuje velkou vánoční soutěž. Napište vánoční povídku, vánoční báseň, namalujte vánoční obrázek a zašlete na adresu redakce:

utersky-list@centrum.cz

Výkresy je možno odevzdávat na radnici.

Vítěz dostane odměnu ve výši 100 Kč, jeho soutěžní příspěvek zveřejníme v příštím vánočním čísle.

Carl Spitzweg, Chudý básník, 1839

■ Bylinkářka radí

Šalvěj lékařská

Starověcí šamani s ní vyvolávali duchy svých předků, středověké čarodějnice ji přidávali do svých lektvarů a vykuřovadel a staří Římané využívali její léčivé a kořenící síly v lékařství.

Na našich zahradách se jí dobře daří a možnosti použití jsou mimořádné.

Šalvěj je možné sbírat během celého léta. Sklízet můžeme listy i celé vršky výhonů, čímž zároveň podpoříme košatění a bohatost rostliny. Sušíme v tenké vrstvě v dobře větrané místnosti, mimo dosah slunečních paprsků. Sušenou bylinu pak používáme na výrobu čaje a nálevu, nebo jako koření. Můžeme ji zmrazit i čerstvou.

V přírodním léčitelství je šalvěj známá svými dezinfekčními, antibakteriálními a antivirozními účinky. Pokud nás přepadne rýma, kašel, nachlazení, chřipka, angína anebo nemoci dýchacích cest, čaj ze šalvěje nám určitě pomůže. Nálev je výborný jako kloktadlo při bolesti v krku nebo při zánětlivých onemocněních a krvácení dásní. Má také blahodárné účinky na naše trávení, pomáhá proti plynatosti, stimuluje trávení a funkci žlučníku. Rovněž urychluje léčení žaludečních a střevních katarů i otrav jídlem. Látky, v šalvěji obsažené, úspěšně zabírají i proti nadměrnému pocení. K tomu je nejvhodnější

nálev, který užíváme jako čaj. Ten má i další uklidňující účinky na náš organismus, například při nervovém vypětí, stresu a nespavosti. Při střídavém užívání má velmi kladný vliv na naši „centrálu“. Zjistilo se, že užívání oleje s výtažky šalvěje výrazně zlepšuje krátkodobou paměť.

Naproti tomu látky obsažené v šalvěji snižují tvorbu mateřského mléka. Těhotné ženy by se měly vnitřnímu užívání šalvěje raději vyhnout.

Poměrně silné dezinfekční, protiplísňové a protizánětlivé účinky šalvěje mají své uplatnění i při zevním použití. Rozmačkaný list se hodí jako první pomoc při bodnutí hmyzem nebo při poranění kůže, kdy nám ono místo vydezinfikuje a uklidní, ale i při následném používání urychlí jeho hojení. Nálev použitý ve formě koupele nebo obkladu léčí různé mykotické potíže a plísňová onemocnění kůže. Nálev používaný na závěrečné oplachování hlavy dokáže potlačit nebo i vyléčit tvoření lupů a používaný jako pleťová voda nám může být nápomocný při léčbě problematické pleti a akné. Výtažky ze šalvěje se přidávají do ústních vod a past na zuby, podporují léčbu zánětů v ústní dutině a zároveň potlačují nepříjemný zápach z úst. Stejnou službu nám poskytne i obyčejné žvýkání čerstvého listu nebo kloktání nálevu.

Jako koření se šalvěj používá od nepaměti, a to na úpravu jehněčího a telecího masa,

divočiny, do různých nádivek, sekaných a k ochucení mletého masa. Často ji najdeme jako jednu z přísad kořenících směsí na ryby a dalších masových i zeleninových jídel při grilování. Je možné ji použít i pro výrobu bylinkových octů, olejů a máسل.

Šalvěj obsahuje silici zvanou **thujon**. Proto byla jednou z bylin přidávaných do omamných vykuřovadel šamanů a čarodějnic. Thujon působí na naše tělo ve vysokých dávkách omamně. Při konzumaci velkého množství šalvěje bychom se tedy mohli ocitnout ve stavu jakéhosi opojení a odpoutání se od běžné reality, které je však při předávkování doprovázeno i zimnicí, návaly horka, třesem, nevolností až zvracením, v extrémním případě ztrátou vědomí. Při dlouhodobém užívání ve vysokých dávkách by pak thujon mohl ohrozit i naše mentální zdraví a inteligenci. Jako se to stalo některým vášnivým pijákům absintu – ten thujon obsahuje také. To ale mluvíme o opravdu vysokém množství zkonzumovaného thujonu, v případě šalvěje odborníci orientačně uvádějí, že otrava nastává při překročení konzumace něco kolem 15g suché drogy. Protože thujon se ve vodě neuvolňuje zdaleka tolik, jako v alkoholu, nálev a čaj při střizlivém dávkování a používání běžně nemá tyto nežádoucí toxické účinky.

Recept na čaj / nálev: 1 vrchovatá čajová lžička sušené drogy na 0,25 l horké vody (1 hrnek), necháme asi 5 minut vyluhovat a pijeme po doušcích (pro vnější aplikaci je možné použít poměrově větší množství sušené šalvěje).

bylinkářka

UPOZORNĚNÍ REDAKCE:

Další číslo Úterského listu (prosinec 2013/6) vyjde s ohledem na vánoční svátky dříve, a to již 2. 12. 2012.

šalvěj lékařská

Venkovské baroko
na území MAS Vladař

výstava fotografií
Jana Boreckého

Regionální muzeum Nečtiny
5.10. – 31.12.
vernisáž: 5.10. 17:00

Úterský list – dvouměsíčník městečka Úterý. Redakční rada: Ida Kaiserová (šéfredaktor), Stáňa Tučková, Cyril Kozák, Kateřina Vlažná, Kamila Kozáková. Příspěvky posílejte na email utersky-list@centrum.cz nebo do poštovní schránky městského úřadu Úterý 1, 330 40. Vydává Městský úřad Úterý. Inzerce je zdarma, rozsah a termín uveřejnění inzerátu určuje redakční rada. Zasláné příspěvky r. rada dle svého uvážení upravuje, či krátí. Úterský list získáte zdarma v prodejně potravin Úterý, v hostinci „U kašny“, v hostinci na Vidžině a v kanceláři městského úřadu. Archiv: <http://utersky-list.ic.cz>